

Öncü İşçi

Devrimci İşçi
Partisi'nin merkezi
yayın organı
Gerçek gazetesinin
ücretsiz ekidir
Sayı: 31
Temmuz 2017

Sosyal demokrasi

İşçinin Manifestosu:

Uluslararası proletaryanın öncüsü tarihte iki kez kırıldı, parçalandı, etkisizleştirildi. İki I. Dün-

ya Savaşı başında sosyal demokrasi her ülkede kendi burjuvazisinin savaş çabasını destekleyerek

II. Enternasyonal'i bir sosyal şovenler kulübü haline getirdiğinde oldu. İkincisi, 1930'lu yıllarda Sovyet bürokrasisi, III. Enternasyonal üyesi bütün komünist partilerini kendi ulusal politikasının eklentileri haline getirdiğinde

yaşandı. Bugün Devrimci İşçi Partisi'nin önüne koyduğu, başka ülkelerden yoldaşlarla birlikte bu uluslararası öncüyü yeniden tesis etmek ve dünya devriminin yolunu açmaktır. Devrimci İşçi Partisi, Türkiye tarihinde Komintern'in

üyeleri olarak kurulan tarihi TKP'den sonra dünya proletaryasının öncüsüyle buluşmak için somut, elle tutulur adımlar atan ilk parti olacaktır. (Devrimci İşçi Partisi Manifestosu'ndan)

Sosyal demokrasi nedir?

İşçi sınıfı 19. yüzyılın ikinci yarısında bağımsız bir siyasi hareket olarak örgütlenip ortaya çıktığında "sosyal demokrat" adını almıştır. Kurduğu partileri bu adla kurmuştur. Burada demokrat kelimesinin önüne "sosyal" konulmasının tek anlamı, bu partileri burjuvazinin demokrat partilerinden ayırmak, bunların işçi sınıfı partileri olduğunu, sosyal meseleye, yani sınıf hâkimiyetine çözüm aradıklarını ortaya koymaktır. Bu partiler ilk aşamada Marksist görüşleri benimsemiş ama zaman içinde dönüşüme uğramış ve Marksizm'den kopmuştur.

Sınıflar mücadelesi tarihinin en önemli sorularından birisi şudur:

İşçi sınıfı ve burjuvazi arasındaki çelişkiler uzlaşmaz mıdır değil midir? Marksizm'den koptuktan sonra sosyal demokrasi bu soruya "evet, uzlaşabilir" cevabını vermiştir. Bu anlamda sosyal demokratlar kapitalist sistemi, yani üretim araçlarının özel mülkiyetini, piyasayı ve sömürüyü ortadan kaldırmak için mücadele etmezler. Kapitalist sistem içinde reformlarla halkın refahının ve koşullarının iyileştirilmesini savunurlar.

Sosyal demokrasinin bu düşüncesi kapitalizmin bilimsel gerçekleri ile uyumsuz. Marx, kapitalist sistemde kârın artık değer sömürsünden kaynaklandığını bilimsel

olarak ortaya koymuştur. Sömürü ise kapitalist özel mülkiyet sistemi sürdükçe ortadan kaldırılamaz. Olsa olsa sendikal mücadelelerle hafifletilebilir.

Sosyal demokratlar ayrıca kapitalist sistemin sürekli krizler üreten doğasını görmezden gelmektedir. Halbuki bu krizler uzun vadede reformlar yoluyla ya da sendikal mücadele ile dahi işçi sınıfının koşullarının iyileştirilmesini olanaksız kılar. Kapitalizm işçi sınıfına ve emekçilere zaman zaman tavizler vererek durumlarının bir ölçüde iyileşmesine olanak tanırsa da, sürekli krizler yarattığı için bu tavizleri geri alır, hatta işçi

sınıfına daha fazla işsizlik, açlık ve sefalet getirir.

Avrupa'da pek çok sosyal demokrat parti kendilerini komünist partilerinden ayırt etmek için "sosyalist" sıfatını da kullanmaktadır, İspanya Sosyalist İşçi Partisi (PSOE), Fransız Sosyalist Partisi (PS), Yunanistan'da Panhelenik Sosyalist Parti (PASOK) isimlerinde sosyalist ismini taşıyan sosyal demokrat partilerdir. Britanya'daki sosyal demokrat partinin adı ise İşçi Partisi'dir. Ancak bu partilerin isimleri değil izlediği politikalar önemlidir. Bazılarının sosyalist sıfatını kullanmaları yanıltıcıdır.

Bu partilerin işçi sınıfıyla güçlü bağları vardır. Ancak bugün sosyal demokrat partilerin esas işlevi, işçi sınıfını burjuva iktidarları ve emperyalizmi tehdit etmeyecek

şekilde kapitalist düzen sınırları içinde tutmaktır. Emperyalist aşırı kârların sağladığı olanaklarla, Avrupa sermayesi kendi ülkelerinde ayrıcalıklı bir işçi katmanı, bir işçi aristokrasisi oluşturmuştur. Nispeten daha yüksek ücret alan bu işçi katmanı, sömürülmeye devam etmekte ama hem dünya ölçeğinde hem de kendi ülkesinde sınıfın geri kalanından daha iyi koşullara sahip olduğundan tutucu bir siyasi eğilim göstermektedir. Sosyal Demokrasi işte bu işçi aristokrasisinin çıkarları üzerine yerleşen bir hareket olmuştur. Sendika bürokrasisi ile de içli dışlı olan sosyal demokratlar ayrıca kendi bünyelerinde parti yöneticilerinden, milletvekillerinden vb. müteşekkil bir gerici siyasi bürokrasi de geliştirmişlerdir.

İşçi mücadelesi tarihinde sosyal demokrasi

Sosyal demokrasinin tarih içinde dönüşüm geçirdiğinden bahsettik. Bu açıdan sosyal demokrasinin tarihsel gelişimini üç evreye ayırarak ele alabiliriz.

1) Marksist evre: Bu evre 1870'li yıllarda özellikle Avrupa'da ilk sosyal demokrat işçi partilerinin kurulmasıyla başlar. Bu partiler hızla kitleselleşir. 1889'da bu partiler birleşerek II. Enternasyonal'i (Sosyalist Enternasyonal) kurarlar. Bu dönemin başında Karl Marx'ın en yakın çalışması arkadaşı ve bilimsel (devrimci) sosyalizmin kurucularından Friedrich Engels de hareketin içindedir. Yine Lenin'in partisi de, Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi adıyla bu uluslararası örgütün parçasıdır. Bu evre 1914'te Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla sona erer. Çünkü başta Almanya Sosyal Demokrat Partisi olmak üzere, sosyal demokratların çoğunluğu "yurtseverlik" adı altında, emperyalist savaşta kendi

yağmacı sermaye sınıflarını desteklemeye karar verir. Daha sonra Ekim Sosyalist devriminin önderleri olan Lenin ve Trotskiy ile Almanya'da Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht gibi enternasyonalist komünistler bu politikaya karşı çıkarlar ve sosyal demokrat hareket büyük bir bölünme yaşar. Lenin ve Trotskiy, Ekim Devrimi'ni yaptıktan sonra partilerinin adını Komünist Partisi olarak değiştirirler. Emperyalizme teslim olan II. Enternasyonal'in karşısında Komünist Enternasyonal'i kurarlar. Sosyal Demokratlar ise bugün "Sosyalist Enternasyonal" adını taşıyan uluslararası danışma ve dayanışma örgütünde bir arada yürürler.

2) Klasik işçi reformizmi evresi: 1917 Ekim devriminin zaferi ile komünistler giderek güç kazansa da uzun süre sosyal demokratlar Avrupa'da işçi sınıfı içindeki en yaygın ve örgütlü güç olmaya devam ettiler. 1914-1945 arasındaki

bu dönemde sosyal demokrat partiler söylem düzeyinde kalsa bile kapitalist sistemin aşılacak sosyalizme geçilmesini savunmaya devam ediyordu. Ancak devrimci politika ve metodları reddediyor, sermaye ile uzlaşmayı, onun çerçevesi olarak parlamentoculuğu ve sosyal reformları benimsiyorlardı. Bu anlamda muzaffer işçi devrimi olan Ekim devriminin yarattığı Sovyetler Birliği sert şekilde eleştirilmekteydi. Yine de emperyalist müdahale ve saldırganlığa karşı sosyal demokrat partiler Sovyetleri destekleyen bir konumda yer almaktaydı. Bu dönemde sosyal demokrasinin esas işlevi Ekim devriminin Almanya başta olmak üzere Avrupa'ya yayılmasını engellemek oldu. Bunun için Rusya'daki Ekim devriminin hemen arkasından gelen ve ona çok benzeyen 1918 Alman devriminin bastırılmasında ve bu devrimin liderleri Rosa Luxemburg ile Karl

Liebknecht'in katledilmelerinde rol oynamaktan çekinmediler.

3) Burjuva devleti ile kaynaşan işçi reformizmi evresi: İkinci Dünya Savaşı'nın ardından sosyal demokrat partiler neredeyse Avrupa'nın her ülkesinde iktidara gelmiş, koalisyonlara ortak olmuş ve kapitalizmin reformist muhalifleri olmaktan kapitalizmi yönetmeye terfi etmişlerdir. Sosyal demokrat partiler, gerek Birinci Dünya Savaşı'nda uluslararası işçi sınıfına ihanet etmeleriyle, gerekse de sonrasında devrimci akımların yayılmasına engel olmalarıyla sermayenin ve emperyalizmin güvenini kazanmışlardır.

Sosyal demokrasinin ilk evresini bitiren, burjuvazinin emperyalist yağma savaşıyla uzlaşmak olmuştu. Ancak içinde bulunduğumuz evrede sosyal demokrasi en kanlı emperyalist saldırganlıkları yürüten bir siyasi hareket haline gelmiştir. Bunun en çar-

pıcı örneği Irak'ın işgalinde yüz kızartıcı bir rol oynayan İngiliz İşçi Partisi ve dönemin sosyal demokrat lideri Tony Blair'dir. Yine bugün emperyalist bir odak olan Avrupa Birliği içinde sosyal demokratlar, Ukrayna'dan, Baltık ülkelerine, Tunus'tan Türkiye'ye emperyalizmin "demokratik" yüzü olarak bu ülkelerdeki muhalefeti ve işçi hareketini emperyalizme yedeklemekte muazzam bir rol oynamaktadırlar. Bu rolü oynarken eskiden olduğu gibi işçi örgütlerinin gücüne değil, artık doğrudan emperyalist ülkelerin dışişlerine dayanmaktadırlar.

Sosyal demokrasinin önceki evrelerinde işçi sınıfının sorunları reformist ve işbirlikçi bir tarzda da olsa bu partilerin gündeminde ağırlıklı olarak yer almakta iken artık azınlık hakları, kimlik sorunları, soyut bir insan hakları ve demokrasi savunusu bu partilerin söylemlerine damgasını vurmaktadır.

Türkiye’de “sosyal demokrasi” ve CHP’nin sınıf karakteri

Türkiye’de CHP (Cumhuriyet Halk Partisi) ve CHP kökenli SHP (Sosyaldemokrat Halkçı Parti), DSP (Demokratik Sol Parti) gibi partiler genel olarak sosyal demokrat olarak adlandırılmaktadır. Ancak bu doğru değildir. Her şeyden önce CHP’nin ne kuruluşunda ne de tarihinin herhangi bir aşamasında bir işçi partisi olarak nitelendirilemeyeceği ortadadır. CHP kuruluşundan itibaren Türkiye toplumunda kapitalizmin ve burjuva toplumunun önünü açma hedefini benimsemiştir. Bu yönüyle tam bir burjuva partisidir. Devleti kuran parti olarak ayrıca devlet ve ordu ile köklü tarihsel bağları olagelmıştır. CHP’nin parti olarak Türkiye İş Bankası ve iştiraklerinin (mesela son zamanlarda grevi yasaklanan Şişecam’ın) en büyük ortağı olması bu karakterinin adeta sembolü niteliğindedir.

İşçi partilerinin komünist veya sosyal demokrat, devrimci veya reformcu gibi farklı eğilimlere sahip olabileceğini görmüştük. Sosyal demokrasinin işçi aristokrasisine ve işçi sınıfı içinde oluşan bürokrasiye dayandığını belirtmiştik. Burjuva partileri de sermayenin farklı kesimlerine dayanabilir, farklı siyasi eğilimler gösterebilirler. Bu anlamda CHP, İkinci Dünya Savaşı ertesinde, kırsal kesimi ve ticaret burjuvazisini temsil eden Adnan Menderes’in ve Demokrat Parti’nin karşısında sanayi sermayesinin temsilcisi olmuştur. Bugün de CHP Batıcı-laik sermayenin çıkarlarına dayanırken bir başka burjuva partisi olan AKP, İslamcı sermayenin üzerinden yükselmektedir.

CHP’nin bir “sol parti” olarak görülmesi 60’lı yıllarda “Ortanın Solu” söyleminin ortaya çıkmasıyla oldu. Bu tanımlamayı ilk defa İsmet İnönü yaptı. Popülerleşmesi ise Bülent Ecevit tarafından sağlandı. CHP yüzünü sola doğru dönerken, Türkiye’de solun yükselişi esas olarak CHP’nin dışında gelişmekteydi. Türkiye İşçi Partisi’nin (TİP) kuruluşu (1961) ve sosyalist fikirleri benimsemesi ile Türk-İş’ten ayrılan sendikacıların DİSK’i (Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu) kurması (1967) birer dönüm noktası oldu. Ayrıca dünyada Küba devriminin prestiji, Vietnam’da ABD emperyalizminin yenilgiyle birleşince sosyalist rüzgârlar daha kuvvetli esmeye

başlamış, 1960 öncesinde CHP’nin etkisi altındaki gençlik, Che Guevara’nın, ABD emperyalizmine kahramanca direnen Vietnam halkının, 1968 hareketlerinin etkisi ve anti-emperyalist bir motivasyonla sosyalizme doğru yönelmişti.

İşte Türkiye’de “Ortanın Solu” kavramı bu yükselişin bir parçası olarak değil **bu yükselişe set çekmek için** ortaya atıldı. Bunun en açık kanıtı Bülent Ecevit’in 1965’te Ortanın Solu başlıklı kitabında kendi kalemiyle yazdıklarıdır.

“Halkı adaletsizlikten, yoksulluktan, baskıdan kurtarıcı ve toplumu sosyal adalet içinde kalkındırıcı tedbirler alınmazsa, ezilen, yoksulluk çeken insanlarda birikecek isyan duyguları, kabarıp taşma noktasına varabilir. Sanayileşmeye başlamış toplumlarda bu tehlike daha da büyüktür. İşte o zaman aşırı sol akımlar, bu isyan duygusunu, yıkıcı ve yaygın bir sel haline getirebilir. **Ortanın solu, bu sele karşı en sağlam duvar, en etkili settir.**” (Vurgu sonradan)

İşte bu sözler CHP’nin sol ile ilişkisini ve gerçek solun yani işçi sınıfının devrimci siyasetinin önünde bir set oluşturma rolünü açıkça göstermektedir.

Yine Ecevit’in meşhur Ak Günlere bildirisi bu partinin en solcu metinlerinden biri olarak takdim edilir. Ama bu metin bile CHP’nin işçi hareketine “soldan” değil sermayenin tarafından baktığının kanıtlarıyla doludur. Ak Günlere bildirisinde Ecevit, işçi haklarının teknolojik atılımları uyararak, iç pazarı genişleterek ve işçilerin demokratik rejimle bağdaşmayan akımlara veya eylemlere yönelmesi veya öyle akımların ve düşüncelerin işçiler arasına sızması gibi ola-

sıkları önleyerek sermaye için de yararlı olacağını savunmaktadır.

Bu tür sermaye ile işbirliğini savunan politikaların, sosyal demokrasinin de bir özelliği olduğunu söylemiştik. Ancak CHP, gerçek sosyal demokrat partiler gibi bu politikaları bir işçi partisi olarak yani işçi sınıfıyla organik ilişkileri olan bir parti olarak değil bir burjuva partisi olarak savunmaktadır. CHP’nin DİSK yöneticilerinin (arada bazı Türk-İş yöneticilerinin de) sendikacılıktan sonra milletvekilliği yapma kapısı olması onu bir işçi partisi yapmaz. Zira bu kapıyı sendikacılara Türkiye’nin sağcı burjuva partileri de açmaktadır. Demirel’in Doğru Yol Partisi’nden Erdoğan’ın AKP’sine mutlaka kontenjanlarda sendikacılara yer açmak Türkiye’nin siyasi geleneğinde vardır.

Bugün CHP’nin DİSK içinde oldukça etkili olduğu bilinmektedir. Ancak bu etki sınıfla organik ilişkilerinden değil CHP’li belediyelerdeki Genel-İş örgütlenmesinden ileri gelmektedir. Yine kamu çalışanları sendikalarında da CHP’nin etkisi olduğu yadsınmaz. Ne var ki bu etki oy oranları CHP’nin 20’de birinden bile daha az olan sosyalist grup ve eğilimlerden daha fazla değildir. HDP’nin etkisi ise CHP’den çok daha yoğundur. Dahası söz gelimi AKP’nin Memur-Sen, MHP’nin Kamu-Sen üzerindeki kontrolü CHP’nin KESK üzerindeki etkisinden çok daha fazladır. Bunlar nasıl AKP ya da MHP’yi işçi partisi yapmazsa CHP’yi de yapmaz.

CHP, 1977’den beri Sosyalist Enternasyonal üyesidir. Ancak bu üyelik de yanıltıcıdır. CHP’nin sosyal demokrasinin uluslararası örgütüne kabulü CHP’nin solculaşması dolayısıyla değil daha önce

söylediğimiz gibi Sosyal Demokrat hareketin üçüncü evresindeki gelişimi dolayısıyla, yani burjuvulaşmasının sonucu olarak gündeme gelmiştir. CHP açısından Sosyalist Enternasyonal’e üye olmak da Avrupa işçi sınıfıyla bir bağ kurmanın değil Avrupa emperyalizmi ile kalıcı ve güçlü ilişkiler kurmanın aracı olarak görülmüştür. Nitekim bugün de CHP’nin Sosyalist Enternasyonal Başkan Yardımcılığı’na seçilen temsilcisi Umut Oran, partinin sendikacılık ve işçi hareketine dair hiçbir deneyimi olmayan, ama kendisi düpedüz patron olmakla kalmayıp TÜSİAD başta olmak üzere sermaye çevreleri tarafından en çok tutulan üyelerinden biridir.

SHP ve DSP de CHP’den farklı bir nitelik göstermemiştir. SHP, 12 Eylül askeri darbesinden sonra pek çok sosyalist çevrenin içine girerek çalıştığı bir ortam olmuştur. Özellikle yerel örgütleri bu anlamda çok daha solcu bir görünüm arz etmiştir. Ne var ki SHP’ye katılan onun yerel örgütlerinde çalışan sosyalist yapılar SHP’yi sola çekememiş, SHP bu yapıları sağa çekmiş, yerel rant kavgalarının içine sokmuş, pek çok sosyalist yapının yoz ilişkiler içinde tükenmesinin zemini olmuştur. Türkiye işçi sınıfına Turgut Özal’ın 24 Ocak programından (1980) sonra ilk büyük saldırı 5 Nisan 1994’te yapılmıştır. 5 Nisan paketi özelleştirmenin önünü bütünüyle açtığı için sendikalar tarafından “At, Sat, Kapat” programı olarak adlandırılmıştır. Bu paketi kabul eden hükümetin başında emekçi düşmanı karakteri herkesçe bilinen Başbakan Tansu Çiller vardır, ama paket halka açıklanırken hemen yanı başında da Başbakan Yardımcısı ve SHP Genel Başkanı Murat Karayalçın oturmaktadır! Enflasyonun

yüzde 200’e yaklaştığı 1994 krizinin yükünü toptan işçi sınıfının sırtına yıkan bir programı iktidardayken bile engelleyemeyecekse kendisine Sosyaldemokrat Halkçı Parti adını veren bu parti ne işe yarar?

1980 sonrasında Ecevit’in şahsı etrafında örgütlenen DSP ise çok daha sağcı bir siyasi hat izlemiştir. Ecevit’in 1980 öncesinde nasıl burjuvaziye örtülü yöntemlerle işçi sınıfının tepkilerini etkisizleştirme vaadinde bulunduğu, yukarıda “Ortanın Solu” kavramını inceleyenler gördük. Nitekim, Ecevit 1974’ten itibaren başbakanlık yaptığı dönemlerde aynen daha sonra SHP’nin yapacağı gibi krizi işçi sınıfının sırtına yıkmıştır. 1977’de Türkiye ekonomisi derin bir krize girince, Ecevit Türk-İş yönetiminin işbirliğiyle “Toplumsal Anlaşma” adı verilen bir kemer sıkma programını uygulamaya koymuştur. Bu yüzden, sendikal hakların kanunla tanındığı 1963’ten itibaren hep yükselmiş olan ücretler, ilk kez Ecevit’in iktidarda olduğu 1978 yılında gerilemeye başlamıştır! 12 Eylül sonrasında DSP dönemine gelince, Ecevit her türlü manevrayla her türlü koalisyona girerek, emperyalizmle iyi geçinerek iktidara yeniden tırmanmıştır. 1999 seçimlerinde MHP ile birlikte koalisyon hükümeti kurmuş, 2001 krizinden sonra faturanın işçi sınıfına kesilmesi doğrultusunda sermayeye büyük hizmetlerde bulunmuştur. Dünya Bankası Başkan Yardımcısı Kemal Derviş’i başbakan yardımcısı olarak paraşütle hükümete sokan ve bugünün “esnekliğe” dayalı, özelleştirmeci, neoliberal düzeninin Türkiye’de ilk kez tam olarak yerleşmesini sağlayan, Ecevit’in başbakanı olduğu DSP-MHP-ANAP koalisyonudur!

Öncü işçilerin ve sosyalistlerin CHP’ye karşı tavrı nasıl olmalıdır?

Öncü işçiler CHP’nin burjuva sınıfsal karakterini bilmeli ve asla akıllarından çıkartmamalıdır. CHP’nin işçiler nezdinde solun temsilcisi olarak gösterilmesine karşı bıkmadan usanmadan mücadele etmelidir. Çünkü işçi sınıfı CHP ya da diğer partilerden bağımsız olarak hakları için mücadele etmektedir. Ancak bu mücadele siyasallaşacağı aşamada solun temsilcisi olarak CHP’yi gördüğünde soldan yüz çevirmektedir. Çünkü karşısında bir işçi partisi değil, belediyelerinde taşeron çalışan,

örgütlenen işçileri işten atan, işçi düşmanı bir parti, milletvekillerini müteahhitlerden, tüccarlardan, patronlardan ve tefecilerden seçen bir zenginler kulübü, ABD, AB ve NATO ekseninde oluşturulmuş emperyalizm yanlısı bir muhalefet görmektedir.

Halbuki sol ve sosyalizm bunların tam tersidir. Elbette CHP bünyesinde dürüst, iyi niyetli, işçi sınıfına dost insanlar vardır ve olacaktır da. Ama bu insanlar başka partilerin hatta sağ ve İslamcı hareketlerin içinde ve tabanında da var-

dır. Bu insanlarla birlikte hareket etmek, işbirliği yapmak doğrudur. Ancak bu işbirlikleri her zaman işçi sınıfının menfaatine olmalı, kapitalizme ve emperyalizme karşı konumlanmalıdır.

Gerek Lenin gerekse de Trotskiy, sosyalist hareketin zayıf olduğu coğrafyalarda sosyal demokrat partilerde çalışmanın, bu partilerin tabanını sosyalizme kazanmanın ve bu yolla daha sonra koparak devrimci partiler inşa etmenin mümkün olduğunu savunmuşlardır. Ayrıca sosyal demokrat partilerle faşizme

karşı birleşik cephe politikası da izlenmelidir. CHP’nin burjuva karakteri gözetilmeden sırf kendisine sosyal demokrat diyor diye CHP’nin içine girmek, onunla ittifak yapmaya çalışmak ise hiçbir olumlu sonuç vermez. Lenin ve Trotskiy bu taktikleri işçi sınıfının geniş kesimlerine ulaşmak, işçi sınıfını seferber etmek için savunmuştur. Ancak gördüğümüz gibi CHP, sosyalistleri işçi sınıfına ulaştıracak bir köprü değil işçi sınıfı ile sosyalizm arasında kurulmuş bir settir. Sosyalizmin CHP’nin dairesi içine girmesi

onu işçi sınıfına ulaştırmaz, tersine CHP’den haklı olarak nefret eden, ama sermayeye karşı yeri geldiğinde işgalden, grevden, direnişten geri durmayan geniş işçi kitlelerinden kopmasına neden olur.

Bu yüzden öncü işçiler ve sosyalistler her burjuva partisi gibi CHP karşısında da bağımsızlıklarını korumaya özen göstermeli, işçi sınıfının bağımsız siyasi partisini inşa etmek için berrak bir programla ve kitleler içinde alabildiğine esnek yöntemlerle ve dışlayıcı olmadan faaliyetlerini sürdürmelidir.